

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA
AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZOK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Papok-, tanítók-,
gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 8 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy
példány ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy
**az illető postahivataloknál az előfizetések
megújításán iránt lehetőleg gyorsan intéz-
kedni sziveskedjenek,**

nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen

A Székely-émlék ügye.*

Lelkem mindegyre szövi álmodozását
a főséges ideáról, mely a székelyudvar-
helyiek érzelméből akkor fakadt, amikor a
Székely-émlék létesítését elhatározták
és gyűjtést indítottak. Ez az ügy azonban
lassan döcög előre . . .

Nézzük csak, tulajdonképpen miről is
van szó?

Udvarhelymegyében, a Küküllő-völgyé-
ben, a Bonta-szorosból kibontakozó hatal-
mas síkság terül el. A nép közönségesen
agyagfalvi rétnek nevezi. Ez a —
keleti Kárpátok mellékén csoportosult szé-
kelység fő utvonalaiba eső — szépséges
tér volt századokon keresztül népünk ta-
nácskozási helye. Béke és harcz idején itt
beszélték meg közös dolgaikat. Itt szer-
kesztették 1506-ban az ugynevezett Kon-
stitucziót; itt hangzott el 1848-ban
mintegy 60 ezer székelynek a magyar al-
kotmányra tett esküje is. Aztán csatára
trombitáltak — s mint a sasok vivni száll-

* Erdélyrészi, de különösen székelyföldi lapársainkat
tisztelettel kérjük, hogy a Székely-émlék ügyéről időnként
megemlékezni s azt támogatni sziveskedjenek. Szerk.

... Joggal nevezték el ezt a nemzet-
gyűlési forumot a „székelyek Rákos-
mezéjének.“

Zengő bérczek, szép koszorus halmok,
vidám kis falvak környékezik. Mikor ezek-
nek háttéréből a derüs égbolt rábajol a
tavasz pompájában ékeskedő térre: egy
főséges nagy templom képe rajzolódik
elénk, melyet történelmi emlékeink avattak
Isten házává. Ennek a templomnak azon-
ban hiányzik az oltára . . .

A kegyelet ezt az oltárt akarja — a
Székely-émlék által — fölemelni,
hogy annak lángja a jövő nemzedékben
hazafiságot, a hagyományok ideális szere-
tetét folytonosan ápolja és fenntartsa.

Ezelőtt néhány évvel Székelyudvar-
helyről lelkes szózat hangzott szét a hazá-
ban. Számos előkelő, nagybefolyású férfi
fényes listája hirdette, hogy a Székely-
émléket meg kell teremteni. Pár ezer
forint be is gyűlt, de ez silány hőmérője
a hazafiság hirtelen föllővő lángjának.
Bizony, többet tehetünk volna a lefolyt
néhány év alatt!

Igaz, hogy szegények vagyunk s fillé-
reinket a folytonosan növekedő magán- és
közszükégek erős ostrom alá fogták, de az
egyesek részéről hozott bármilyen eskély ál-
dozat is tömegben nagy erőt
tudna kifejteni. A lelkesedés apró
kövekből is hatalmas templomot építhet.

Ne engedjük tehát, édes székely vé-
reim, elveszni a Székely-émlék ügyét! So-
rozzuk azt is a megoldandó kérdések közé.
Ha előbb, ha később, a székely honszere-
tet meg fogja teremteni ezt a szép művet.

Az ideai farsang elég alkalmas időnek
kinálkozik egy kis gyűjtésre. Jól tudom,
a régi vidám farsangi mulatozásra már nem
igen telik. De bármiképpen haladjon a vi-
lág sora, egy kis jussunk mindig marad
az életörömeihez, melynek változó körül-
ményei a családban, társadalomban sok-
szor kijelölnek egy-egy alkalmas és derüs
pillanatot a „jókedvű adakozás“-ra,
amikor áldozatra kész lelkünk eszményi
célakat keres . . .

Találjuk meg ilyenkor a Székely-
émlékhez vezető utat. Mely népet tör-
ténelmének nagy emlékei vezetnek, soha-
sem sülyedhet el.

Ezeket a szerény sorokat
ajánlom első sorban a lelkész-
tanítói és jegyzői kar szives
figyelmébe. Szinarany hazafiságuk, köz-
életi tevékenységük — hála Istennek —
még mindig vezető elemmé teszi őket tár-
sadalomunkban. Karolják fel a Székely-em-
lék ügyét, hiszen lelkünk egyik legszebb
vonása: a nemzeti érzésnek kul-
tusza.

Fülei Sz. Lajos

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCZÁJA.

Hull a virág . . .

(A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárczája.)

Hull a virág, hull a levél,
Reszket a fa lombja,
Nincs boldogság a világon
Egyre azt susogja.

Nincs boldogság, nincsen béke
Csak az örök éjben,
Hol nyugalmat lel majd a sziv,
Odalent a mélyben!

Dobay Mariska.

Kenyér nélkül.

— Zola Emil. —

A „Székely-Udvarhely“ részére fordította:

Ferencz Tivadar.

Reggel, midőn a munkások eljöttek a mű-
helybe, hidegnek találták azt és komornak; olyan
volt, mint egy elhagyott rom. A nagyteremben a gép
— nagy, sovány emeltyűjével, mozdulatlan kere-
kével — némán áll; pedig ha üzemből van és
zakatol, akkor felébreszti a házat, akárcsak egy
óriásnak szive, midőn az feldobban a fáradságos
munkában.

A gyáros kijött az irodából. Szomoruan szó-
lott a munkásokhoz:

— Gyermekeim, nincs munka . . . ma . . .
Megrendelés nem érkezik többé; amit megrendel-

tek, arról is időközben lemondanak, az áru a
raktárban marad. Ez a december hava, a melyre
számítottam, az előbbi években, a tömérdek meg-
rendelések hónapja volt; most pedig romlással
fenyegeti a legmegbízhatóbb üzletet. Mindent be
kell szüntetni.

És, ahogy látta a munkásokat, amint egy-
másra néznek a hazaküldés félelmében, a holnapi
éhínségtől reszketve, halkabban folytatta beszédjét:

— Nem vagyok önző, nem, esküszöm nektek . . .
Helyzetem talán éppen olyan rettenetes, mint a
tietek. Nyolcz nap alatt ötvenezer frankot vesz-
tettem. Beszüntetem a munkát ma, hogy az ör-
vény ne nyeljen el többet, mert az e hó 15-én
lejárá váltómra egy fillérem sincs a zsebemben . . .
A mint látjátok, mint jó barát beszélök hozzátok,
semmit sem titkolok el előttem. Holnap — ta-
lán — itt lesz a végrehajtó. Ennek nem mi va-
gyunk az oka, nemde? A légvégsőig harczoltunk.
Akartam nektek segíteni és semmit sem mondani
kétségbeesítő helyzetemről, de most vége van min-
dennek, én tönkre mentem: számatokra nincs
több — kenyérem.

Azután kezét nyújtott nekik. A munkások
gyengéden megszorították a gyáros kezét. És még
egy pár perczig ott maradtak — öklüket szorítva
— nézték a most már fölöslegessé vált szerszá-
mukat. Máskor reggel, hajnalhasadástól kezdve,
a reszelő és a ráspoly, az üllő és a kalapács ütem-
szerű hangja volt hallható, de most már mindezt,
ugy látszik, a rozsdá emészti. Ez annyit jelent,
hogy husz vagy harmincz családnak, a jövő héten
nem lesz betevő falatja. Egy néhány asszonynak
— a ki a gyárban dolgozott — köny esilámlik
a szemében. A férfiak erősebbeknek akarnak lát-

szani. Ők bátrak és azt mondják, hogy az ember
nem hal meg éhen Párisban.

Végre, a mikor a gyáros távozik és a mint
őt látják elmenni, aki nyolcz nap alatt meggör-
nyedt, sújtva talán még egy nagyobb csapástól,
a melyről talán nem akart szólni, — végre ők
és egyenként kimennek visszafojtott lélekzettel,
fájdalomtelt szívvvel, mintha egy halottas házból
kijönnének. A halál, az a — munka, ez a nagy
néma gép, a melynek emeltyűkarja elremitő a
félhomályban.

II.

A munkás künn van az utcán, a kövezeten.
Nyolcz napon át taposta a járdát, a nélkül, hogy
munkát talált volna. Házról-házra ment, kínálva
kérges kezét, ajánlva magát bárminemű munkára,
legyen az bármilyen visszataszító, nehéz vagy ve-
szedelmes. De mindenhol zárt ajtóra akadt.

Akkor a munkás felére leszállított bér mel-
lett keresett munkát. De egy ajtó sem nyílt meg
előtte. Ingyen dolgozna, csak hogy felügyelet alatt
ne álljon. A munkaszünetelés az, az a rettenetes
munkaszünetelés, a mely mint a lélekharang meg-
kondul a padlásszobában.

Nyolcz nap múlva már nem volt kenyér a
házban. A munkás egy utolsó kísérletet tett, de
üres kézzel jön vissza, elcsigázva a nyomortól.
Esik az eső; ez este, a sáros Páris szomorú lát-
ványt nyújt. Még az esőben, a nélkül, hogy va-
lamit érezne, kivéve gyomrának korgását; lassab-
ban megy, hogy gyorsan haza ne érjen. A Szajjának
egyik védfalára támaszkodik; a megáradt folyam
zajosán hömpölyög tovább, fehér habjának hul-
lámzása megtöri a hid egyik oszlopán. Előbbre

Lapunk mai száma 6 oldal.

A székelyföldi bajok s azok legfőbb gyógyítási módjai.

— A székelyföldi kormánybiztos urhoz. —

II.

1—8. folyt.

A kocsomák átadása a községeknek, vagy betiltandó a pálinkának a kocsomahelyiségben való fogyasztása.

Másik idevágó igen nagy horderejű intézkedés az lenne, hogy városokban is be kellene tiltani a bálóknek estéli 11 órán túli folyását, mert a ki reggelig tánczol és iszik, annak még két napig sem veszi sem tanszék, sem hivatal, sem kereskedőház, sem ipartelep semmi hasznát. Az olvasókörben való légtáplálkozás hiányában a test kura még nagyobb baj. A kis- és nagyvárosi kocsomákban, kávéházakban, kaszinókban az estéli 11-et megkerülhetetlen zárórának kellene nyilvánítani. E tekintetben önként magok a kaszinók kellene, hogy példát adjanak. Ezek nélkül a munkaszünetek, a munkaórak szabályozása, a mellbetegek számára gyógyintézetek létesítése, az örültek és bukottak számának ijesztő emelkedése feletti töprengés csupa komikum.

Ide teszem, hogy a kocsomákra vonatkozó eme megjegyzések nagy részét vitatta nem rég egy országlátott előkelő székely gazda és két udvarhelyi előkelő értelmes iparos polgár, mindhárom 50 éven felüli. Utóbbi 5—8 gyermek apja. Véletlen találkozás alkalmával engem is beszélgetésbe vontak, azt mondva, hogy ünnepet csinálnának abból a naptól, melyen nézeteiket újságba téve meglátnák.

Ezeket a soha meg nem kérdezett nép komoly szószólóinak tartom, s észjárásom támogatása szempontjából nagyobb súlyt helyezek véleményükre, mint bárki máséra. A nép véleménye az öt mélyen érintő kérdésekben, szerintem első tekintély. Azt is felhozták szégyenfolt gyanánt, hogy a keresztény magyar születése- és halálakor részegeskednek, katonának menésekor és csatában részeg; részegen házasodik meg; részegen megy a templomba Isten elcibe szünnyadni, mert ünnepi reggeleken otthon is pálinkázik az egész háznép, s még az apró gyermekeknek is adnak kívánságából, nehogy másként tegyenek nagykorukban. Ezt megtetézték azzal a furcsasággal, hogy a magyar-székely nagy áldásokat mond a pálinkás és boros pohár érintése előtt, az Isten által ingyen adott jó víz ivásakor pedig nem jut eszébe a hálálkodás. Azzal végezték, hogy egy közepes falusi, vagy városi háztájtól évenként átlag több megy el pálinkáért 200 koronánál. Ha ezt tőle ellopják, vagy elveszítik, megölné a bu, így pedig, mert maga hányja szemétdombra, nem is igen veszi számba; minden részeg ember nyírfára kötni való, akár ur, akár paraszt és cigány, állami tanító vagy pap és kántor legyen.

Alig fogytak ki a szóból. Elválásunkkor is mind kiabálták utánam, hogy a kártyának és ivásnak semmi rendelet véget nem vet, a míg a kocsomákban, kávéházakban és kaszinókban inni és

hajol, zug alatta a megáradt folyó, büvös szótól szólva. De gondolja magában, hogy ez gyáva-ság lenne és tovább ballag.

Az eső megszűnt. Gázlángok égtek az ékszerészek kirakatában. Ha egyik öklével betörné az egyik üvegtáblát, több évre való kenyeret szerezhetne magának és családjának. A vendéglők konyháiban meggyújtják a gázt és a fehér függönyök mögött észrevesz embereket, a kik lakmároznak. Lépését gyorsítja, ismét visszamegy a külvárosba, a népkonyhák, hentesüzletek és sütők boltjai mellett elhaladva, ott a hol Páris városának nagyevő közönsége tanyázik.

Reggel, mikor neje zokogott és kis leánykája sirt, megígérte nekik, hogy este hoz kenyeret. Az éj beköszöntése előtt nem mert haza menni és mondani, hogy hazudott. Menés közben, önmagát kérdezte, hogy hogyan lépjen be, mit mondjon, hogy türelemre bírja őket. Ők — kétségkívül — nem nélkülözhetik sokáig a kenyeret. A mi őt illeti, majd megkísérli a koplalást, de neje és kis leánya erre nagyon gyengék.

És egyszerre az a gondolata támadt, hogy koldulni fog. De midőn egy hölgy vagy ur mellette elhaladt és a mint feléje, akarta nyújtani kezét, karja megmerevedett, toroka összeszorult. Lába gyökeret vert és az emberek, a kik az éhségtől eltorzított arcát nézték, azt hitték, hogy részeg.

(Vége köv.)

kártyázni szabad. Ők pedig azt hiszik, hogy ez nem tiltódik el addig, míg valamely főkapitányt, alispánt, főszolgabírókat vagy csendőrt valahol jól meg nem vernek a vig magyarok virágos kedvökben, hajnalkor.

Még egyet.

Őszintén be kell vallani, hogy a mindennemű romlás, szertelen fényezés, kártya, ivás, erkölعتelenség stb. nem alulról terjed felfelé, hanem felülről lefelé. A francia forradalom előtt e tekintetben elég erős előterjesztést tett az irodalom minden siker nélkül. Végre a nép és munkás polgárság dühe kitört, s nyaktilóval csinált borzalmas tisztítást. Ezt minden üres gőg vegye figyelembe.

Záradékol.

Vagy 100 év előtt egy nagy ur a rengeteg erdőségéből hasznót is akarván huzni, valamelyik tisztjének ajánlatából hamuzsírfozt szándékozott csinálni az erdő közepébe. Sok akkori szakértővel kiment, kimérték és kizövekeltek az épületek helyét, s mikor minden megtörtént, így kiáltott fel: *no, hála Istennek, ez már megvan!* Persze, hogy semmi sem lett az egészből.

Nekem is rossz sejtelmem van, mert a székely kongresszusi buzgalom elmulik, mint minden más.

Én is azt sohajtom: *No hála Istennek, ezek már megvannak!*

(Folyt. köv.)

A polgári kötökek.

Székelykeresztur, 1903. január hó.

A székelykereszturi polgári kör, vagy megszokott nevén nevezve polgári kötökek szépen sikerült estélyt rendezett. A kereskedők, iparosok nőkvilága dicséretes buzgósággal mutatta ki a nemesebb élvezetek iránti vonzalmát és szeretetét. A legutóbb tartott estély méltán sorozható a szép számmal feljegyzett sikerült estélyek csoportjába. Kellemesen és tanulságosan gyönyörködtek a közreműködők. Mindannyit buzgóságáért dicséretre méltónak tartom. Azonban a fennebbi elismerés nem zárja ki, hogy az estélyek még sikeresebbé tétele érdekében egy pár megjegyzést ne tehessenek. Jönnivalattal kérem polgártársaimat, hogy tekintsék irántuk való meleg érdeklődésnek.

Mindenekelőtt figyelmébe ajánlom minden egyes tagnak, de különösen a rendezőségnek, hogy hassanak oda teljes akarattal, hogy legyen az összeállítás teljesen magyar. Megütköznek ugy-e ezen a kívánságomon? Pedig hogyba figyeljenek a zenekar által eljátszott nótákra, akkor nem csodálkoznak. Minek való, mikor a magyarnak oly sok nótája van, a mely a bus és vig szívet betölti, hogy valczerekkel, keringőkkel rontsuk már is gyengült magyar érzékünket. Huzzon magyar nótát a cigány s ha nem tud, vagy nem akar: ki vele a magyar elem ez egyik legtisztább gyülekezetéből; daloljon magyar dalt a leány, a legény! És a magyar dalt, a magyar nótát s ezek mellett a tanulságos és hasznosan mulattató előadásokat necsak a nők, az ifjak, hanem a házas emberek, a családfők is hallgassák meg ám! Őket is megilleti. Az ily nemű társas összeállításokból a férfiak, az apák, a férjek: hiányzanak. Nem helyes! Ily kellemes és nemesen oktató, gondfelejtető összeállításoknak nagy hatása van. Szelidít, nemesít érzéseinkben és öszszeüzi, szorosabbá teszi a családi élet terhet és gondját hordozókat. De hogy a korosabb férfiak is haszonnal tölthessenek el egy pár órát, feltétlenül szükséges, hogy az estélyek műsorát módosítsák. Be kell abba venni a komolyabb tartalmu, az erkölcsi, társadalmi életbe mélyen belevágó, nagyobb készütséggel, gondnal és megfigyeléssel irt felolvasásokat is. Ez ellen nem lehet, nem szabad hogy kifogása legyen sem a nőknek, sem a fiataloknak. A vígság hangjai mellett, a felejtkezés perceiben egy-egy magasabb eszme, igazság belőpöznék a lelkek világába. És erre szükség van! Üres, rémitően üres kezdett lenni az emberek keble és érzéketlen a szíve mindaz iránt, a mi magasztos, szent; mindaz iránt, a mi vallásos és erkölcsös, tudományos és komoly irányu. Sőt lazulnak a kötelékek, gyengülnek a láncszemek, a melyek a családi életet megerősítik, szilárdítják és tiszteltetelméltóvá teszik. S hogy még épen ez alkalomból az itt tapasztaltak alapján támadott egy észrevételemet mondjam el: rémitő módon távozunk egymástól; emeljük a válaszfalakat; a társadalmi osztályok a foglalkozás szerinti határok között hova-tovább mindinkább elválnak. Nem arra van-e hivatva, egyik legnemesebb czélja nem

az-e az ilyen természetű összeállításoknak, hogy javítson a társadalmi hibákon, szüntesse meg a válaszfalakat, szóval, hogy közelebb hozza, a kiket az élet, foglalkozás a mult sok téves, társadalmilag káros, sőt vétkes felfogása, véleménye közül a mai napság is kísértő, már-már veszélyessé kiélesedő szokása: elválaszt? Fájdalom, nem ezt tapasztaljuk, legalább a sz.-kereszturi ugynevezett uri és polgári kötökek történetében, munkálkodásában. Alig egy-két család van, a kik otthon érzik magukat ott is és itt is; a kik nem érzik magukat kisebbnek másoknál az uri kötökekben, hogy ha nem is örökölték ezimeres koronát s viszont nem tartják magokat valami kiváltságolt lényeknek csupán csak azért, mert véletlenül nem ez, vagy amaz kereskedő, iparos, kézműves, földmives család tagjai. Embereknek tartják magokat és velők harezolóknak embeirtársait. Ezt értetné meg a komolyabb természetű és tárgy tanulmány, a melyek sok iskolát végzett, rengeteg tanulmány-kincset összegyűjtött tanult embereink, tanáraink, tanítóink, járási szolgabíráink és a többiek tartanak. Ajánlom azért, hogy az ily összeállítások becsét emelendő, tegyenek lépéseket ez ügyben; azokat pedig, a kiket megtalál a közbizalom, arra kérem, hogy ne tartsák tekintélyükön alólinak akármely felolvasó asztal mellől hirdetni a tudomány drága kincseit. Egy ily szellemben és berendezéssel közelebből tartandó kötökekig, a hol a nők és ifjak mellett ott látjuk az apákat és férjeket is, s a hol valamelyik köztisztviselőben lévő tekintélyünk felolvasását hallgatjuk: üdvözli a nagyérdemű kötökeket

Valaki.

Egyházi élet.

A VI. Szt.-Antal felolvasó-estély január hó 27-én (kedden) lesz. Rendezik: Blájer Balázsné, Janó Ferenczné, Daróczi Erzsi és Dézsi Ilona. Programja: 1. Ének Szt.-Antalhoz. 2. Szaval Lakatos Erzsi. 3. Énekel Nagy Lajosné. 4. Szaval Bartos Erzs. 5. Felolvas Embery Árpád főgymn. tanár. 6. Szaval Szabó András főrealisk. VIII. o. t. 7. Énekek és szavaltok: előadva a graphophonon. Kezdeté fél 8 órakor. Jegyek ingyen előreválthatók Tamási Péterné elnöknél.

Külömfélék.

—ő.

Székelyudvarhely, jan. 24.

A czimül irt betű, a modern magyar újságírás megteremtését és mai előkelő, fényes és virágzó állapotát jelenti, —ő volt első mesterünk és az —ő lapja a „Budapesti Hirlap” az első magyar lap, mely a művelt nyugati népek sajtójának magas színvonalára emelte a magyar hirlapirodalmat. —ő volt az első mesterünk, s —ő az ma is: az újságírók atyamestere, vezére és büszkesége.

... És mi nem hisszük, hogy léteznék széles e magyar hazában művelt magyar ember, a ki ne tudná, hogy ez az egyszerű —ő betű, a magyar irodalom egyik vezéresillagának: Rákosi Jenőnek írói jegye, melylyel lapjában, a Budapesti Hirlapban ir.

... És mi nem hisszük, hogy léteznék széles e magyar hazában művelt magyar ember, a ki azt merné állítani, valahányszor egy-egy —ő betűvel megjelölt cikket elolvasott, hogy abból ne gyönyörűséggel tanult volna.

A „Székely-Udvarhely” f. évi január 4-én megjelent 2-ik számában már megemlékezett arról a méltán megérdemelt nagy kitüntetésről, mely Rákosi Jenőt, minden idők legnagyobb magyar újságíróját az által érte, hogy Ő Felsége a király, a főrendiház örökös tagjává nevezte ki.

A jelen sorokat újabban az teszi alkalomszerűvé, hogy a budapesti „Otthon” írói kör, melynek tudvalevőleg szintén Rákosi Jenő volt a megalapítója s jelenleg is elnöke, a napokban nagyszabásu lakomával ünnepelte kitüntetett vezérét.

A lakomán Széll Kálmán kormányelnökkel élükön résztvettek a magyar társadalom összes kitünőségei s a külföldi újságíró egyesületek küldöttei is és valamennyien lelkesen ünnepelték Rákosi Jenőt.

Köteteket lehetne és kellene Rákosi Jenő méltatásáról írni s pedig pályájának még csak most áll delelő pontján. Egy vidéki lap keretei azonban erre semmiképen nem alkalmasok.

Rövid életrajzi adatait pedig mindnyájan ismerjük az irodalomtörténehből, hogyne, hiszen egész életét a nyilvánosság előtt élte s a nyilvánosság előtt él most is. Így tudjuk, hogy a vasvármegyei Acsád községben 1842-ben született, a hol édes apja mindszent Rákosi Béla gazdatiszt volt a Szegedyek uradalmában. Eleinte a gazdasági pályára készült Rákosi Jenő is s mint gazdasági gyakornok került a gróf Zichy János somogy megyei lengyeltóti uradalmába az 1860-ik év őszén. 1863-ban ment fel Budapestre, a hol érettségi vizsgát tett s azután jogot hallgatott. 1864-ben jelent meg Aesopus című drámája, melylyel, mint az újabb magyar drámaírás uttörője tünt fel. Ettől kezdve, mint Kemény Zsigmond munkatársa a »Pesti Napló«-nál dolgozott, majd a »Reform« című lapot alapította, melyet 1875-ig szerkesztett. Már mint neves költő és író vette át a fővárosi népszínházi bizottság kérésére 1875-ben a Népszínház igazgatását s annak jövőjét az akkori német színházzal szemben minden időkre biztosítva, 1881-ben megalapította ma is virágzó nagy lapját, a Budapesti Hírlapot, melynek eleinte Csukási Józseffel felelős szerkesztője, majd Csukási halála után főszerkesztője lett. A „Kisfaludi Társaság“ és a „Magyar Tudományos Akadémia“ tagja, a „Petőfi Társaság“ tiszteletbeli tagja, mint ilyen számos színművet, regényt, irodalomtörténeti és publicista tanulmányt és bírálatot írt.

Am élettörténetének ezek a részletei — mint említők — mindnyájunk előtt ismeretesek s azt is tudjuk jól, hogy az — ő, a magyar újságírók között, aki volt Paganini a hegedűsök, Michel Angelló a szobrászok és Raphael a festők között.

És a midőn az „Otthon“ kör ünnepelőivel szívből együtt ünnepeltük Rákosi Jenőt, néki büszkeséggel kívánva minden jót, ezuttal csak azt jelentjük még ki, hogy mi székelyek külön jussot is formálunk Rákosi Jenőhöz, hiszen bátyja Rákosi Béla dr. gyergyóditrói orvos volt s ő nevelte egy ideig másik öcscsüket, a szintén jeles író Rákosi Viktort is, itt közöttünk a Székelyföldön.

J—b M—s.

— **Időjelzés** a meteorologiai intézet e hó 24-iki távirati jelentése szerint: Hideg, elvétve csapadék, később hőemelkedés.

— **Pénzügyi kinevezések.** A pénzügyi m. kir. miniszter Szentpétery Sándor kir. p. ü. számtisztet a pénzügyi számellenőrök létszámában üresedésben levő helyre állomáshelyén való meghagyása mellett, azaz a helybeli kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez végleges minőségben, pénzügyi számellenőrnek és Derzsi Béla helybeli kir. pénzügyi díjas számgyakornokot ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztnek nevezte ki a makói kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez.

— **Az Udvarhelyvármegyei Múzeum-Egyesület** választmánya e hó 25-én (ma vasárnap) d. e. 11 órakor, a vármegyei ház kistermében tartja ülését, melynek tárgyai: 1. Titkári jelentés. 2. Igazgatói jelentés. 3. Pénztárnok évi jelentése. 4. Könyvtárnoki jelentés. 5. Indítványok.

— **Zártkörű táncmulatság Székelykeresztúrt.** A »Székelykeresztúri Polgári Zenekar« e hó 31-én (szombaton) a Csillag-vendéglőben saját pénztára javára igen sikerültnek ígérkező táncmulatságot rendez, melyre a t. közönséget e helyen is meghívja a rendezőség. Belépti-díj személyenként 80 fillér és családjegy 2 korona. Kezdeté este fél nyolcz órakor. Hisszük, hogy a rendezőségnek a kibocsátott meghívón a közön-

séghez intézett következő szózata meghallgatásra talál: „E város (t. i. Székelykeresztúr) és vidéke e zenekar hazafias működéséről, tagjainak nemes irányu, fáradságos törekvéséről többször meggyőződhetett. Nemes törekvésében való kitartásra buzdításul és fennállhatásához támogatásul a nemes közönség szíves pártfogását kéri a rendezőség.“

— **Egy tanító kitüntetése.** A zetelaki tanítótestület, iskolaszék, községi és közbirtokossági előjáróság, ugyszintén az iskola növendékei folyó hó 22-én szép ünnepélynek voltak szemtanúi. Ugyanis ekkor adta át Sziklay P. Gyula kir. tanfelügyelő Petres Lajos tanítónak a gyümölcskertészet terén szerzett érdemeinek jutalmául 200 koronát és az elismerő oklevelet a következő beszéd kíséretében: Habár most is beteges állapotban vagyok, még is készséggel ragadtam meg az alkalmat, hogy a nagyméltóságú miniszter ur megbizását örömmel teljesítsem akkor, amidőn vármegyénk egyik tanítójának a gyümölcskertészet terén elért sikereinek jutalmazásáról van szó. Mily szép, ha a tanító magasztos hivatását felfogva kettős erővel, szeretettel és kitartó buzgalommal munkál népünk előhaladásáért, de különösen a Székelyföld mostoha viszonyai között élő népnek mutat irányt a megélhetés egyik főágára a gyümölcstermesztésre. Az ily irányu munkálkodással a székely kérdés egyfelől kezd megoldást nyerni, hisz amint tudom, e helység földje is kiválóan alkalmas a jó fajú gyümölcstermesztésre, mely hogy mennyire jövedelmező, azt fölösleges is mondanom. Igazán hó ohajom, hogy e nemes czélért székely népünk anyagi boldogításáért is versenyre keljen megyénk összes tanítótestülete és így jövőben annál többen érezzék a miniszter ur magas figyelmét kitüntető jutalmát. Ezek után a jelenlevő birtokosokhoz fordult és ezen kérdést intézte hozzájuk: A méltóságos főispán ur megbizása folytán kérem önöket, e község földje alkalmas volna-e a komlótermelésre, mely e népnek jövőben egyik biztos jövedelmi ágát képezne? A birtokosok egyhangulag kinyilvánították, hogy a szántó birtokuk csekélységénél fogva még a mindennapi kenyérüket sem termi meg és a községnek legalább is felerésze a piacról szerzi be kenyérnekvalóját. Azonban a gyümölcsfa- és lentermesztésre alkalmas területük bőven van s különösen az előbbinek minél nagyobb arányban való termesztése, terjesztése igen ajánlatos, melyre támogatásukat örömmel ígérük.

— **Eljegyzések.** Dézsy Balázs helybeli kereskedő e hó 22-én eljegyezte Zakariás Annuskát, Zakariás Antal helybeli tekintélyes polgár leányát. — Apflbaum Almási Lajos Bikafalváról eljegyezte Löbl Saroltát Magyarhidegkúton.

— **»Székely Dalegylet«-ünk pártoló tagjai** tiszteletére folyó hó 31-én (szombaton) este a »Hungária«-szálló (Koronkay-kert) most épült diszes éttermében igen változatos és élvezetesnek ígérkező dalestélyt rendez a következő műsorról: 1. »Olyan a te dalod« Huber K.-tól, előadja a dalegylet. 2. »Népdalegyveleg«, cimbalmon előadja Szántó Irén. A »rózsa temetése« Gaál F.-tól, férfikar szoprán szólóval, zenekar és harmonium kíséret mellett előadja a dalegylet. A szoprán szólót éneklé Hermann Helen. 4. »Hommage á Vencse« olasz rhapsodia Teuschaktól, fuvolán előadja Walter Ferencz, zongorán kíséri Morascher Hugó. 5. »Czigánykar« Wébértől; zenekar kísérettel előadja a dalegylet. 6. »Monolog«, előadja Tréfa József egyl. tag. 7. »Csendőr kar« Brandtól, zongora kísérettel előadja a dalegylet. A magánzólamot éneklé ifj. Szemerjay Károly egyl. titkár. 8. »Népdalok« Huber K.-tól, előadja a dalegylet. Szünetek közt Kónya Sándor zenekara játszik. Nem pártoló tagoknak belépti-díj 1 korona.

— **Halálozás.** Lapunk zártakor értesülünk, hogy városunk érdemes polgára Rápolthy Domokos tegnap délben meghalt. Az elhunyt családján kívül ragyszámu rokonság gyászolja.

— **A homoródokládi telekkönyvi hivatalról.** A Magyar Földhitelintézet székelyudvarhelyi kirendeltségének jelentése alapján, tudvalevőleg feliratot intézett a kormányhoz, a székelyföldi hitelügyek rendezésére. Ebben a feliratban az

intézet azt is kérte, hogy a telekkönyvi hivatalok a telekkönyvi másolatokat a magánfeleknek minden díj nélkül adják ki. Harmath Jenő, a homoródokládi járásbírószág vezetője, mint lapunknak írják, már életbe is léptette ezt a székely népre oly üdvös ujtást s az okládi járásbírószághoz tartozó községek lakói telekkönyveik másolatát minden díj nélkül kapják. A telekkönyvi másolatokat, hogy semmi visszaélés ne történhessen, maga a járásbíró személyesen adja át a feleknek Harmath járásbíró ezen, a székelység érdekeit ápoló újabb intézkedését örömmel hozzuk nyilvánosságra.

— **Egyházi estély.** Az ev. ref. egyház ma, jan. 25-én d. u. 5 órakor az ev. ref. kollegium nagytermében tartja ötödik egyházi estélyét. A rendező bizottság ez alkalomra a következő érdekes műsort állította össze: 1. Közének: Mint a szép hives patakra, XLII. Solt. 1. vers. 2. Megnyitó. 3. Szaval Ferenczy Lenke, 4. Gályarabok éneke. Előadja a ref. kollegiumi énekkar. 5. Felolvasás: Tartja özv. Doros Györgyné. 6. Ének-quartett: Előadja a vegyes dalkörnégy tagja. 7. Szavalat. 8. Zárszó Belépés ingyenes. Kegyes adományok vallásos iratok terjesztésére köszönettel fogadtatnak. A rendező bizottság.

— **Vármegyénk közs. és körjegyzői egylete** tegnap Gálffy István fenyédi körjegyző, egyleti elnök vezetése alatt tartotta meg igen élénk tárgysorozattal ez évben első közgyűlését, melyen Damokos Andor dr. alispán, Demeter Lőrincz dr. és Szabady Tivadar főszolgabírák is résztvettek. Gálffy elnök tartalmas, a jegyzők sorsát élénken, meleg közvetlenséggel tárgyaló elnöki megnyitó beszédet mondott — általános helyeslések kíséretében. Az érdekes megnyitót jövő számunkban közöljük. Napirend előtt Botegh Pál, az egyesület hivatalos közlönyének szerkesztője, indítványára egyhangulag, nagy lelkesedéssel a közgyűlés elhatározta, hogy Rákosi Jenőt, a magyar újságírás megteremtőjét és mesterét — főrendiházi taggá történt kinevezése alkalmából föliratilag fogja üdvözölni s ennek megszerkesztésével az elnökséget megbizza. Egyhangulag fogadták el az elnöknek a kormányhoz, a törvényhozáshoz szerkesztett felirati javaslatát. V. Máthé József fenyédi segédjegyzőt és Gáspár Albert bordosi jegyzőt a rendező tagok sorába iktatták. Végül pedig a községi és körjegyzői irodák ügykezelését megkönnyítendő, alkalmas úrlapokat állapítottak meg. Közgyűlés végén ugy Damokos dr. alispán-, mint Demeter dr. és Szabady főszolgabíráknak közreműködésükért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

— **Könyvelési tanfolyam az iparosoknak.** Spaller József a helybeli agyagipari szakiskola érdemes és agilis tanára, mint az előző évben, úgy az idén is ingyenes tanfolyamot rendezett iparosaink részére a kereskedelmi és ipari könyvvezetés és levelezésből. A tanfolyam záróelőadása pénteken este nyilvánosság előtt folyt le s azon a tanfolyamot látogatott iparosok igen szép eredményt mutattak be. Pedig nagy elfoglaltságuk daczára nem látogathatták az előadásokat a legpontosabban. Ennek daczára csak a legnagyobb elismeréssel szólhatunk az elért eredményről s Spaller József tanárt lankadatlan buzgalmaért e helyen is minden dicsérettel kell, hogy illessük s működéseért a nyilvánosság előtt is elismeréssel kell, hogy adózzunk.

— **Az erdélyrészi jegyzők kongresszusa.** Az udvarhelyvármegyei községi és körjegyzők egyletének tegnap tartott közgyűlése egyhangulag elhatározta, hogy az erdélyrészi összes kör- és községi jegyzőket folyó évi augusztus havában Homoród-fürdőn megtartandó kongresszusra fogja összehívni s azon a jegyzőket közvetlenül érdeklő ügyeiket behatóan megvitatták.

— **Új távbeszélő.** A kereskedelemügyi miniszter Segesvárt városi távbeszélő hálózatot létesített és az 1903. január hó 1-étől kezdve a belföldi helyközi és az erdélyrészi törvényhatósági távbeszélő forgalomba is bevonta. A hálózat központját képező segesvári posta- és távirda-hivatal teljes nappali szolgálatot tart. Vajjon mi mikor leszünk ennyire? Lám, Segesvár később gondolt a telefonra és mégis előbb áll.

— **A polgári fillérestélyen,** e hó 26-án (hétfőn) Varró Mariska énekel, Florián Mariska szaval, Spaller József szakiskolai tanár felolvas, Kolumbán Jenő monologot ad elő. Ezenkívül lesz konfetti és világ-posta. Az estélyt Rudolf Irén, Bogács Mariska, Weigel Gyula és Jakabos Károly rendezik.

— **Kertész Albertné zeneszerzeményei.** A „Székely-Udvarhely” már megemlékezett arról a körülményről, hogy Kertész Albertné F. Lujza kiváló zeneanárny városunkban új zeneműveket írt. A zeneművekről Benedek Elek lapja a „Magyar Világ” a köve kezébe írja: „Kertész Albertné F. Lujza székelyudvarhelyi zeneanárny három igen sikerült zeneművet bocsátott a nyilvánosság elé. Mind a három munka eredeti, önálló tehetség műve s határozottan felülemelkedik a szabados alkotásokon. A három újdonás, melynek címei: „Hajnal felé”, induló; „Egy csillaga jött az éjnek”, mūdál és „Gazella”, koncert-valczer, a szerzőnél kaphatók.”

— **A székelyudvarhelyi kerületi tanárkör** e hó 18-án tartotta meg januári gyűlését. A kör tagjai először Bod Károly által a mult gyűlésen tartott felolvasáshoz (Kemény Ferenc: A tanári lelkiismeretről), fűztek eszmecserét. Az eszmecseréből az domborodott ki, hogy bár a tanári lelkiismeretet egyénenkint kissé még a tanárok is másként értelmezik s azért a tanári cselekvések sem azonosak, mindazonáltal annak nem lehet más mértéke, mint egy, t. i. az iskolai működésben a tanulóknál elért eredmény. A tulságos irodalmaskodás, valamint a tulságos társadalmi szereplés egészen más tereken keresik hiuságok kielégítését, mint amilyen téren a tanári lelkiismeretnek kell keresnie. Második pont alatt Varga Károly ismertette és saját észrevételeivel kísérte a Herbert Spencer-féle erkölcsi nevelés elveit. A kör köszönettel vette.

— **Az iparosok ingyenes előadásai** mult vasárnap megkezdődtek. A Székely Dalegylet énekelte, Imreh Domokos dr. közkórházi igazgató-főorvos a fertőző betegségekről s azok ellen való védekezésről tartott igen érdekes előadást. Papp Sándor pedig a töle megszokott szabatosággal szavalt. Ma (vasárnap) délután 2 órakor Ravasz Árpád tart előadást az olvasás tárgyainak megválasztásáról és Szemerjay Károly szaval.

— **Népmulatság Oklándon.** T. Szerkesztő ur! Oklánd község képviselőtestülete f. év és hó 17-én az új község ház tanácsstermeinek belső felszerelése-alapjára, minden tekintetben sikerült népmulatságot rendezett. Az estély összes bevételé 93 k 40 fillér, kiadása 29 k 32 fillér és így a tiszta jövedelem 64 k 8 fillér volt. Amidőn ezt nyilvánosságra hozza az előjáróság — mint rendező-bizottság — egyuttal köszönettel ismeri el, hogy ez alkalommal felülfizettek: Dr. Papp Ferencz 2 k 40 fillért; dr. Szabady Lajos, Zappé Béla, Császár László és Perl J. Jenő 1.40—1.40 k; Nagy Mihály 1 k; Hollender Mór 80 fillért; Benedek Imre, Pál János, Nagy Károly, Pollák Ignác, Gidófalvi Benedek, Szász Ernő, Grosz Ignác, Szabady Tivadar, Szeles Felix, Mántó Mihály, Baló Géza, Kovács Áron, Knapp Emil, Boér István, Pál Ferencz, Gergely János, Kovács György, Kapeza István és Biró Sándor 40—40 fillért; Szóts Kálmán, Sorbán János, Flóra György és Pulszki Mihály 20—20 fillért s így 18 k 80 fillér összeggel járultak önkéntes buzgóságból a kitűzött cél megvalósításához. Az előjáróság.

— **Pamut fenyőfából.** Reichenbergből közli az Egyesült-Államok konzulja, hogy ott az erdei fenyő fájából pamutot készítenek. Az eljárás abból áll, hogy a fából vékony gyaluforgácsot készítenek és ezt tíz órán át egy mosó-készülékben a forró gőz hatásának vetik alá. A tömeget azután szodiuumlugból készített pácba helyezik és 36 órán át erős nyomás alatt hevítik. A fa ezáltal tiszta rostanyagba változik át és hogy e rostanyag ellentállóbb legyen, egy kis kasztrolajt, kaffeint és zselatint tesznek hozzá. Alkalmas készülékekkel a tömeget szálakká lehet kihuzni és felgombolyítani. Az ekként előállított mesterséges pamut olyan olcsó, hogy a természetes pamut távol sem versenyezhet vele. Rostanyagból áll különben az erdei fenyőből nyert pamut is, épp úgy, mint a természetes pamut és ettől semmiben sem különbözethető meg.

— **Székelymentes.** A székelyföldi kormánybiztosság közvetítésével a mult év végén Parajd vidékéről kisebb munkáscsapat indult meg a tatai köszénbányákba. A székely munkások várakozáson felül teljesítik munkájukat és ők is megelégedettek. Ez a kis csapat előpostája volt annak a nagyobb-mérvű munkásszállításnak, amely már tervben van; ugyanis a felhagyott székely bányák vidékéről rövidesen több száz család indul a tatai bányákba.

— **A tudományos kutatások eredménye** balzsam a szenvedésre, mert néha oly kiváló kincs birtokába juttatja az emberiséget, hogy gyötrelmekről, kínoktól szabadul meg. Egy ily kutatás eredménye, hogy a csusz- és köszvényes betegek bajára van egy biztos gyógyító hatású szer. A csusz- és köszvényes betegek olykor évekig keresnek enyhülést bajukra, mert néha 10—15 évig tartó fürdőhasználat sem képes enyhülést hozni kínzó fájdalmukra. Ugy a szenvedőknek, mint mindenkinek fontos tudni ezért, hogy létezik egy szer, mely e kínzó megbetegedést bizton meggyógyítja s ezért kár különféle szerekkel kísérletezni, mert azok az előkelő orvosi nyilatkozatok s az a sok ezer köszönő levél, melyekbe bárki betekintést nyerhet, kétségtelesen igazolják, hogy a Zoltán-féle csuzkenőcsben egy ily szer birunk. A szer készítője Zoltán Béla gyógyszerész. Budapest Szabadság-tér. Akinek gyógyszerárában a kenőcs 2 koronáért kapható.

— **Zártkörű táncvigalmat** rendezett a parajdi áll. iskola tanestülete f. hó 27-én a tanítói könyvtár javára, mely a szokás-hoz híven, az egész „Sóvidék” és környékének fényesen imponálva, úgy erkölcsileg, mint anyagilag jól sikerült. Felülfizettek: Benedek Kálmán, Barthos Dénes, Zsigmond Sándor, Véber Andrásné, Mánya Gergely, Zárug János, Moldován Ödön, Hetser Kálmán, Gaspár Károly és N. N.

— **Borbély és fodrász.** Mészáros Zoltán borbély- és fodrász, városunk iparos polgári társadalmának igen kedvelt és rokonszenves megjelenésű fiatal tagja, önálló borbély- és fodrász-üzletet nyitott, illetve a Hallmen Mihály fényesen s a mai kor követelményeinek teljesen megfelelő üzletet — mely a Kossuth-utczában, Gál János és Gergely János kereskedései közt eddig is fennállott — birtokába vette s azt tegnap-tól kezdve saját nevével tovább folytatja. A szorgalmas, előzékeny, pontos és szakképzett fiatal embert ajánljuk a n. é. község szives pártfogásába.

Törvénytörvények.

Bünlajstrom. A székelyudvarhelyi királyi törvénytörvényeknél e hó 23-án a következő bünügyi főtárgyalások voltak és nyertek elintézt: 1. Ifj. Zombori Dénes parajdi lakos erőszakos nemi közönség kísérletének büntette ügyét, miután sértett és tanu nem jelent meg — elnapolták. — 2. Káta Imre hódmezővásárhelyi születésű, szökött fegyencz, lopás büntette miatt 4 évi fegyházra, 20 K pénzbüntetésre és 8 évi hivatalvesztésre ítéltetett jogerős ítélettel. — 3. Német András magyarhermányi lakos hatóság elleni erőszak büntette és jogtalan elsajátítás vétsége miatt 2 havi fegyházra és 20 K pénzbüntetésre ítélték.

— **Bünügyi főtárgyalások.** A székelyudvarhelyi kir. törvénytörvényekhez folyó évi január 30-ikára a következő bünügyi főtárgyalások vannak kitűzve: 1. Miklós Dénes ellen lopás büntette; 2. Tanai Mózes István ellen hatóság elleni erőszak büntette; 3. Ötvös Rupi (a József fia) ellen lopás büntette; 4. Veres József és társa ellen súlyos testisértés büntette; 5. Fodor Róza és társa ellen lopás és sikkasztás büntette; 6. Máté Lajos és társa ellen hatóság elleni erőszak büntette miatt.

Bünügyi tárgyalások. A helybeli kir. járás-bírószágh-, mint büntető bíróságnál folyó évi január hó 22-én és 23-án a következő vétségek és kihágások nyertek ítéletes elintézt: 1. Deák Éva felsősófalvi lakost lopás vétsége miatt 8 napi elzárásra; 2. Derzsi Gyula kénosi lakost súlyos testisértés vétségeért 14 napi; 3. Kalóz Ferencz székelyudvarhelyi lakost lopás vétségeért 14 napi;

4. ifj. Csáki József bögözi lakost lopás vétségeért 10 napi; 5. Vas Balázs Igáncz és Balázs Bertalan Mózes oroszhegyi lakosokat közönség elleni kihágásért 8 napi és 6. Tornai Mihály zetelaki lakost közönség elleni kihágásért 2 napi fegyházra ítélte a bíróság. Mig ellenben Zombori Béni, Zombori Dénes, Oláh Sándor és Fülöp György parajdi lakosokat tiltott szerenczejáték által elkövetett kihágás vádja alól — védelejtés folytán — és Hegyi Ferenczné szül. Dobai Mária vágási lakost lopás vétségeinek vádja alól felmentette.

Közönség köréből.*

Tekintetes Szerkesztő ur!

Parajdon úgy az e hó 10-én lefolyt községi képviselőtestületi tagoknak választása, valamint ugyancsak e hó 17-én megejtett bíróválasztás szomorú képét adja az itteni viszonyoknak. Az idők nagyon gonoszak, a község gazdasági depressio sötét felhői a kínos elkeseredés csirait rejtik magukban, a tudatlanság egyre terjengeti fekete szárnyait a szociálizmus felé, a reakció sötét hada minden szabad eszmét, felvilágosodást eltiporni vágyó szeregével utjába áll minden szabadabb törekvésnek s a közérdekeket szolgáló igaz ügynek. Parajd közügyeinek az élén, el eddig több mint 25 esztendeje, hogy id. Flepsz József és társai állottak, kik részrehajlatlan igazságszeretettel a község mindenkori érdekeiért, ha saját anyagi káruk árán is, egy a községen kívül, mint bent, úgy felfelé, mint befelé, számottevő tevékenységet fejtettek ki s minden törekvésük a Parajdon kétségbeejtő módon aláhanyatlott község újabb való föllendítésére irányult. A folyó hó 10-ére harmadikban kitűzött képviselői választásra az eddig biztos alapon nyugvó helyzet egészen megváltozott s egy a jövőbe vetett rossz sejtélem sötét hangulata vett erőt a jobb lelkeken. Minden valószínűség szerint, szociális értékű benyomások sulya alatt egy, az eddigiektől teljesen különböző párt alakult tisztán a nép kebeléből, mely párt önmagát „harisnyás párt”-nak keresztelve, azt írta zászlájára, hogy: „le a nadrágos párt”-tal s lelkelen izgatásaikkal és szociális irányu aphorizmákkal teleirt falragaszaikkal oly energiát fejtettek ki, hogy csakugyan győzedelmeskedtek hát a nadrágos párttal szemben.

Feljegyzésre méltó itt, hogy Parajd, vármegyénk ez elsőrangú községe, a gyufagyár eltávózása folytán beállott teljes munkakereslet hiányában, rohamosan sülyed a végelzülés örvénye felé, mely megdöbbentő állapotot sürgősen ajánljuk a székely kormánybiztosság figyelmébe.

A f. hó 17-én megejtett bíróválasztás a járási főszolgabíró tapintatos és erélyes magatartása után kellő rendben, a volt bíró Gagyi János megválasztásával ért véget. A tragédia azonban itt sem maradhatott el, a mennyiben egy Nagy Márton nevű székely atyafi, áldomás után a korcsmából kijövet megsikamlott s koponyájával oly szerencsétlenül vágódott a kijárat kögrádicsához, hogy még az napon kiadta lelkét.

Parajd, 1903. évi jan. hó 21-én.

Orbók Gyula.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért csak a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

Nyilt-tér.*

Igen alkalmas utazásoknál.
Rövid használat után nélkülözhetetlen.
Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva.

Bizonyítvány kelt Bécsben, 1887. jul. 3-án.

Kalodont

nélkülözhetetlen

fogtisztító szer.

A fogak tisztántartásához csupán szájjavak nem elégségesek. A foghuzson mindig újólag keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csak mechanikus tisztítással kapcsolatban egy frissítően és antiszeptikusan ható fogtisztító szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont” már az összes kulturállamokban a legsikeresebb használatra bizonyult.

III

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Eladó ház Király-utcában az. ev ref. növeldevel szemben. sarokház, értekezhetni lehet tulajdonos Tamás Ignácze zal.

Tánczvigalmi meghívókat, eljegyzési és esküvői jelentéseket a legújabb mintákból — gyorsan és pontosan, előnyös áron készít a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala (Betegh Pál könyvnyomdája). Vidéki megrendeléseket azonnal teljesít.

BOR. 1902-iki rizling. Kedves ízű, nem savanyu, zamatos, hektója 44 korona. 1901-iki rizling, édeskés, zamatosabb, erősebb, finom, jó bor, hektónként 55 korona vasúton feladva R a k s á n y i Károlynál Balaton-Henyében.

REMEKIROK

KÉPES KÖNYVTÁRA igen előnyös részletfizetésre kapható a „SZÉKELY-UDVARHELY” kiadóhivatalában. *Székelyudvarhelyt.*

Legfinomabb cukrász-sütemények Ernszt György *cukrászatában* Székely-Udvarhelyt (Főter, piacszor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek.

Találmányi szabadalmak

bejelentését, védjegyek és mustrák belajstromoztatását előnyös feltételek mellett teljesíti **TAKACS GYÖZŐ** és **TARSA** elsőrendű mérnöki és hitese szabadalmi ügyvivői iroda Budapesten, VII. ker. Kerepesi-u. 40. sz. a. Felvilágosításokat a nevezett iroda, valamint a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala is készsággal nyújt ugy a vármegyebeli, mint a vidéki érdeklődő közönségnek. Ugyancsak a fenti cég mérsékelt áron szállít saját rendszere szerint készített kitűnő fémczementet, mely vaskorlátoknak és hasonlóknak kövekben való megerősítésénél ólom, vagy kén helyett meglepő eredménnyel alkalmazható. Acetylen- és villamos világítási berendezések, kellékek nagyban és kicsiben. Költségvetések, előmérletek szerkesztése.

Törlő- és táblaszivacsok

legnagyobb választékban, olcsó árak mellett a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában kaphatók.

Sz. 855—902. vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti IV. kerületi kir. járásbíróóság 1902. évi Sp. II. 754—3 számú végzése következtében dr. Horváth Lipóth budapesti ügyvéd által képviselt Horváth Sándor javára, Bartha Andor bardoczi lakos ellen 183 K s jár erejéig 1902. évi október hó 13-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 640 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 4 tehén nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróóság 1902-ik évi V. 445—1 számú végzése folytán 183

K tőkékövetelés, ennek 1902. évi márczius hó 7. napjától járó 5 százalék kamatai, $\frac{1}{3}$ százalék váltó díj és eddig összesen 65 K 72 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Bardoczon alperesnél leendő eszközlésére 1903. évi január hó 27-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1902. évi december hó 20. napján.

POLLÁK IGNÁCZ,
kir. bir. végrehajtó.

NAPTÁRAK, író- és levélpapírok, borítékok, ténták s mindenféle nyomtatványok és irodai szerek DUS VÁLASZTÉKA van a „SZÉKELY-UDVARHELY” kiadóhivatalában (BETEGH PÁL könyv-, papír-, író- és rajzszerszerkereskedése **Székely-Udvarhelyt.**

Baros-féle

Peratin bajusznövesztő

az egyedüli szer, mely által még serdülő ifjak is szép, csinos bajuszt és dus szakált nyernek.

Teljesen ártalmatlan.

1 adag 2 korona 50 fillér és 4 korona.

Egyedüli készítő: BAROS GÁBOR

Budapest, VII. kerület, Dohány-utca 1. szám.

Kozmetikai toilette cikkek gyára.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Az 1895. évi cariói s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel és aranyéremmel kitüntetve.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer a biztos és kiváló **REUMA-SZESZ** köszvény, csuz, reuma, gyors hatású ischias stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidültebb köszvény és csuzfájdalmakat is már néhány-szori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb 2 korona 40 fillér.

Szegfü crème szegfü, májfolt, mitesser s az arcz- és kézbor mindennemű tisztátlanságai ellen. Főuri körökben is előszeretettel használva. Ára 1 korona.

Szegfü powder a tein-nek üdeséget s finomságot kölcsönöz. — Fehér, rózsaszin s crème színben. Egy doboz 1 korona.

Szegfü fogpor a fogak s foghús épségben tartására. A száját dezinficiálja, a fogaknak vakító fényt kölcsönöz. Egy doboz 80 fillér, fogkefe 1 korona.

Szegfü szappan a legfinomabb toillet szappan, kiváló kellemes illattal. Egy darab 80 fillér.

Haj-elixir a haj hullás, kopaszodás, fejkorpa s hajkikopás biztos megátlására szolgál. Egy üveg 3 korona.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

Főraktárak Budapesten: Török József gyógyszerárában, Király-u. 12. és az Egger-féle „Nádor gyógyszerár”-ban Váci-körut 17. — Helybeli raktár: Solymossy János gyógyszerárában (Kossuth-utca) és Lengyel Samu gyógyszeráránál Székelykeresztúr.

Egy Hallwood
fizetőpénztár „öt”
más gyártmányu
fizetőpénztárt
helyettesít.

Ön is tudja meg,

hogy a **The Hallwood** Cash Register Company által Amerikában gyártott fizetőpénztárak a **legtökéletesebbek** és ez időszertint a **legjobb**ak a világon,

merta **The Hallwood** fizetőpénztárnál elérhető, hogy a főnök egy pillanata alatt, egy tekintésre megláthatja, hány **Receptért** fizető vevője és azoktól **végösszegben mennyi bevétele** volt, ugyanakkor azt is látja, hogy hány vevőjének **összesen mennyiért** adott el kézi eladást, valamint megtudhatja, hogy **különlegességért**, vagy saját **különlegességért** hány vevője és azoktól **összesen mennyi** volt a be-

vétele. Végül óhajra még egy ötödik végösszegező is áll rendelkezésre, mely egy külön a körülményekhez mérten bármire alkalmazható.

Tehát elvitázhatlan, hogy a **The Hallwood-féle** fizető pénztár, a mely „öt” műveletet végez, „öt” más gyártmányu fizetőpénztárral ér fel, minthogy ezeknek csak egy összegezőjük van és **igy csak egy** művelet forgalmát összegezik.

THE HALLWOOD
CASH REGISTER CO
BUDAPEST, VI., DALSZINHÁZ-UTCZA 10.

Egy Hallwood
fizetőpénztár „öt”
más gyártmányu
fizetőpénztárt
helyettesít.

Székely borkereskedés

részvénytársaság

Székelykeresztúron
tisztá, finom zamatu

BOROKAT

árusít *jutányos árakban*. A közönség saját érdekét védi meg, ha innen szerzi be szükségletét.

Forgalomban levő borai:

Asztali	1901. évi	40 fillér
Asztali (szénaverési)	1901. „	48 „
Finom asztali	1895. „	52 „
Pecsenye	1892. „	56 „
Schiller (piros)	1896. „	52 „
Ráczürmös	—	56 „
Rózsamáli	1896. „	64 „
Rizling I.	1890. „	90 „
Rzling II.	1896. „	72 „
Lieányka	1890. „	120 „

Életrevalóság, becsületbeli dolog megbecsülni, pártolni a nagyközönség érdekét szolgáló intézményeket. éheltetlenség, gyámoltalanság ellenkezőt cselekedni.

Nincs többé tyukszem!

Ha tyukszemétől meg akar menekülni, úgy elegendő egy kísérlet a törvényesen védett és biztosan ható

Denzinger-
féle„VIKTÓRIA”
tyukszem —
— kenőcsesél,

amelylyel a legkeményebb tyukszemtől lehet megszabadulni. Egy tégely ára 1 korona 30 fillér. 1 korona 50 fillér beküldésénél bérmentve Kapható a feltalálónál: DENZINGER ADÁM, Ujvidék.

— Viszontelárusítók kerestetnek. —

Unghváry László

(Czegledi) 300 holdas bors-
termő szőlőtelepének, továbbá
gyógyász- és szőlőiskolájának
árjegyzéke megjelöli, hol 5 krajczár-
tól felfelé nemes csemeték, 2 forinttól
felfelé sima és gyökeres asztalvesszők,
továbbá — 10 — 18 forinttól felfelé saját
termésű rendkívül finom újborok kap-
hatók. Ezekből mindenféle gyümölcs-
vadoncz, akác- és greditschia-szemek.
Tessék árjegyzéket (borról is)
kérni.

Ne vegyen CZIMBALMOT vagy HARMONIUMOT

REMÉNYI MIHÁLY mű-hangszere-
rész —

legújabb képes árjegyzékét át
nem olvasta, mely ingyen és
bérmentve küldetik Budapest
ról, Király utca 44/I. szám.

PÉNZ.

.. Olesó pénzt ..

jelzálagra a **segessvári ipar-, takarék- és előlegezési egylettől** közzvetít

Siegmund József

börkereskedő

.. .. SZÉKELYUDVARHELYT

PÉNZ.

Jorgó János

órás, gyári raktár: Bécs,
III/4. Rennweg Nr. 75/B.

Levelezőlap elegendő, hogy gardagon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, olesó bevásárlás céljából. Az üzleti eljárás szigorúan tisztességes, rászédés teljesen kizárva.

— **Órajavitási műhely.** — Mindennemű zsebóra új rugó behelyezése 40 kr. Minden vásárolt, vagy javított óráért kezességet vállalok. — Kivonat a nagy árjegyzékből: 7787 sz. legolesőbb, legjobb strapációra, nickeltokban 36 órai járással 2 frt 30 kr. 8039 sz. valódi ezüst pánczelláncz 15 gr. 1 frt. 7858 sz. ezüst remontoir, duplafedelű 5 frt. 7989 sz. Ingaóra ütőművel, 2 súlylyal 11 frt 50 kr. 7929 sz. Jó ébresztő óra 1 frt 20 kr. Szíveskedjék nevemre és házszámomra 75/B. pontosan figyelni.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam
aus der Schweiz-Engel-Apothek
in
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégibb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szagatásokat a testben. 5. Szelíden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvégycsát s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogagnál és szájröhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a száznak s a gyomornak büzeit. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak, megfagyott s megégett tagokra rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szagatást, közzvényt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. kartonokban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel. Sztéküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatású, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-évesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, száalka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömglyülés, a lábna járásközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és czégem: **Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal Pregradában**, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régibb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménnyel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatáskülsőli ugynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olesó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és czimezzük:

**Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógytár” Pregrada
Rohitsch-Sauerbrunn**

mellett. Központi raktár Budapestben Török F. gyógytárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógytárban és Bécsben Hradi L. gyógytárban.

Rum, cognac, silvorium, likörök, likörkrémek stb. az általam készített vegyítésű esszenciák és kompozíciókkal házilag egy nyolezad, sőt egynegyed részben olesóbban állithatók elő, mint készen vett áruk. — Árjegyzék és használati utasítás ingyen és bérmentve. **Baros Gábor** Budapest, VII. Dohány-utca 1. sz. ... Esszenciák és kompozíciók gyára. ...

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésű alkalmazatik közzvénytel, csúznál és meghűléseknel.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czégjeggyel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József**, gyógyszerésznel Budapestben.

Richter F. Ad. és társa,
— csász. és kir. udvari szállítók. —
Rudolstadt.

Eredeti friss töltésben és csomagolásban kapható: **Nagysolyosi KONCZ ÁRMIN** gyógytárban Székelyudvarhelyt.